

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Motedato</i>
	Formannskapet	

Saksbehandler: Kjetil By Rise

Høring finansiering private barnehager - uttalelse

Vedlegg:

1 Utkast høringsuttalelse

Lenker:

<https://hoering.udir.no/Hoering/37>

Sakens bakgrunn og innhold:

Kommunene har etter barnehageloven plikt til å finansiere ikke-kommunale barnehager.

Hovedformålet med finansierungsordningen er likeverdig behandling av kommunale barnehager og ikke-kommunale barnehager innenfor den enkelte kommune.

Utdanningsdirektoratet sendte ut høring om forslag til ny forskrift om finansiering av private barnehager 22. mai. Høringsfristen er 20. august. Høringsforslaget inneholder to alternative hovedmodeller for finansiering av private barnehager. Hovedspørsmålet i høringen er hvilken av disse to modellene som bør innføres.

Høringsforslaget inneholder også forslag til hvordan utgifter til pensjon og kapitalkostnader i de private barnehagene skal finansieres. Disse forslagene er felles for begge hovedmodeller.

To alternative hovedmodeller for finansiering

a) Videreføring av dagens modell

Denne modellen tar utgangspunkt i at tilskuddet til private barnehager skal beregnes på bakgrunn av utgiftene i kommunale barnehager i den enkelte kommune. Dagens finansierungsordning ble innført i 2011 da de øremerkede tilskuddene til barnehager ble innlemmet i rammeoverføringen til kommunene.

b) Nasjonal sats med mulighet for lokal justering

I denne modellen skal tilskuddet beregnes ut fra en nasjonal sats. Den nasjonale satsen fastsettes på bakgrunn av gjennomsnittet av driftskostnadene i de kommunale barnehagene i alle landets kommuner. I tillegg skal kommunen gjøre en lokal justering basert på bemanningstetthet og arbeidsgiveravgift i den enkelte kommunes egne barnehager.

Det er rådmannens vurdering at en tilskuddsberegning basert på nasjonale satser bryter med prinsippene bak rammefinansiering og vil redusere kommunenes mulighet til lokalt selvstyre, prioriteringseffektivitet og kostnadseffektivitet. Hvis barnehagesektoren skal være gjenstand for samme lokaldemokratisk styring som andre sektorer, må prinsippet om rammefinansiering gjelde også for denne sektoren. I tillegg vil det være en del strukturelle ulikheter fra en kommune til en annen som vil påvirke kostnadsnivået. En stor effektiv

kommune vil kunne ha lavere kostnader enn en liten kommune med spredt bosetting, blant annet på grunn av størrelsen på barnehagene.

Nasjonale satser vil dermed føre til at kommuner som driver kostnadseffektivt påføres økte kostnader som følge av at andre kommuner ikke driver like kostnadseffektivt.

En nasjonal sats vil representere en administrativ forenkling, fordi beregning av tilskudd til private barnehager kan være komplisert og tidkrevende. Det kan tilsi at det bør være en mulighet for kommuner, etter lokale vedtak, å velge en nasjonal sats fastsatt av Utdanningsdirektoratet. Det er uansett viktig at en slik sats bør følge samme prinsipper for beregning av pensjon som ved lokal beregning.

Pensjon og kapitaltilskudd

Det er særlig to elementer av tilskuddsberegningen i dagens ordning som bidrar til skjevheter i finansering av private barnehager: *kapitaltilskudd og pensjonsdelen i driftstilskuddet*.

a) Pensjon

Driftstilskuddet til private barnehager beregnes utfra driftskostnadene i kommunenes egne barnehager. Driftskostnadene omfatter også kommunens pensjonsutgifter. De fleste private barnehager har vesentlig lavere pensjonsutgifter enn de kommunale. Dette har ført til en overfinansiering av private barnehager innenfor dagens ordning. I den nye ordningen foreslås det å trekke ut kommunens pensjonsutgifter fra beregningsgrunnlaget og legge på et sjablongtillegg som skal dekke private barnehagers pensjonsutgifter. Påslaget skal beregnes ut fra brutto lønnskostnader i de kommunale barnehagene fratrukket utgiftene til pensjon og arbeidsgiveravgift på pensjonsutgiftene. I direktoratets forslag er dette påslaget lagt til 14 prosent. Da vil 78 prosent av de private barnehagene få dekket sine pensjonsutgifter. Det foreslås en skjønnsbasert søknadsordning for private barnehager med særlig høye pensjonsutgifter.

b) Kapitaltilskudd

I dag kan kommunene velge om de vil beregne kapitaltilskudd utfra gjennomsnittlige kapitalkostnader i tilsvarende barnehager i kommunen eller om de ønsker å benytte en nasjonal gjennomsnittssats for kapitaltilskudd. Tre av fire kommuner benytter nasjonal sats i dag. Forslaget i høringen er at kapitaltilskuddet kun beregnes ut fra nasjonal sats og beregnes likt for tre år.

Det er viktig at finanseringen av pensjon blir mer treffsikker enn i dag. Rådmannen støtter forslaget om at pensjon bør trekkes ut av beregningen av driftstilskudd og gis som et prosentpåslag.

Utredninger viser at prosentpåslag på 14 prosent, som ligger i høringsforslaget, imidlertid er for høyt i forhold til dagens nivå på pensjonsutgifter i en stor andel av private barnehager. PwC har f.eks i sin utredning for Utdanningsdirektoratet (av 22.januar 2015) anslått gjennomsnittlige brutto pensjonsutgifter for 2015 til 11,7 prosent i de private barnehagene. Nivået antas imidlertid å variere fra 4,2 prosent som det laveste til 30 prosent som høyest. Barnehager med innskuddsbasert pensjon har lavest utgifter til pensjon. Det må forutsettes at prosentsatsen justeres årlig etter beregninger basert på de faktiske utgiftene. For barnehager med ytelsesbasert pensjon, er det vår vurdering at det vil være mer rimelig å legge seg på en sats som dekker utgiftene til rundt 2/3 av de private barnehagene. For innskuddsbasert pensjon kan satsen ligge på 7 prosent, som er høyest mulig sats. Private barnehager med ytelsesbasert pensjon som kan dokumentere høyere pensjonsutgift enn 12 prosent, bør etter søknad kunne få godtgjort merkostnaden for dette opp til et tak tilsvarende kommunens pensjonsutgifter.

Ut fra prinsippet om rammefinansiering og mulighet til å legge egne kostnader til grunn for hele tilskuddet til private barnehager, bør imidlertid også kommunene kunne velge mellom en nasjonal sats og eget kostnadsgrunnlag også når det gjelder kapitaltilskudd.

Folkehelsevurdering:

Ingen relevans.

Ordførerens innstilling:

Vedlagte utkast til høringsuttalelse sendes Utdanningsdirektoratet som høringssvar fra Bjugn kommune.